

Autor: Prof. dr. Amela Čolić, vanredni profesor
Institucija: Pravni fakultet Univerziteta u Bihaću
E-mail: amela.colic@pravnifakultet.ba

UČEŠĆE DRŽAVNOG PARLAMENTA U PROCESU USKLAĐIVANJA ZAKONODAVSTVA SA ACQUIS-em

Sažetak

Najsloženija i najzahtjevija faza procesa pridruživanja države Evropskoj uniji je faza usklađivanja zakonodavstva sa odredbama *acquis-a*. Pozicija Bosne i Hercegovine u procesu evropskih integracija sa aspekta usklađivanja zakonodavstva zahtijeva zajedničko i koherentno djelovanje svih organa vlasti uz posebnu ulogu parlamenta kao izraza suvereniteta naroda. Stupanjem na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, uloga i značaj parlamenta kao najviših zakonodavnih tijela postaje prominentnija u obavljanju političkog nadzora nad radom izvršnih organa vlasti i u aktivnom stvaranju novih pravnih propisa. Predpristupna faza evropskih integracija treba biti iskorištena i za jačanje uloge i kapaciteta zakonodavne vlasti i osposobljavanje za donošenje odluka i zastupanje nacionalnih interesa u institucijama EU. Institut parlamentarne demokratije i demokratski angažman parlamenta mora doći do izražaja u procesu usklađivanja zakonodavstva sa *acquis-em*, kroz rad odbora za poslove evropske integracije, kroz zajedničke parlamentarne odbore sa EU parlamentom u okviru SSP-a. Biti će predstavljene aktivnosti parlamenta u predpristupnoj fazi sa jasnom podjelom poslova, mehanizmi saradnje stručnih službi Vijeća ministara BiH i Parlamentarne skupštine BiH u smislu razmjene informacija i konsultacija, zadaci u oblasti informisanja i angažovanja civilnog društva. Objektivnu sliku o trenutnoj situaciji na takav način stiću radna tijela i poslanici parlamenta s jedne strane, te angažirana javnost s druge strane. Nakon ove faze dolaze na red zadaci i pitanja u vezi sa međunarodnim i međuparlamentarnim aktivnostima. Biti će izložene smjernice za parlamente Bosne i Hercegovine u aktuelnoj fazi procesa evropskih integracija. Procesi se nastavljaju i nakon dobijanja statusa kandidata za članstvo Bosne i Hercegovine u Evropskoj uniji u skladu sa uslovima i pristupanjem regulisanim Ugovorom iz Lisabona, član 49. Sporazuma o Evropskoj uniji.

Ključne riječi: usklađivanje zakonodavstva, politički nadzor, novi pravni propisi, parlamentarni odbori, mehanizmi saradnje, međuparlamentarne aktivnosti, smjernice.

1. Uvod

U procesu približavanja Bosne i Hercegovine ka Evropskoj uniji ista se nalazi u fazi sticanja uslova za status kandidata na putu ka punopravnom članstvu u EUⁱ. Iako je strateški prioritet Bosne i Hercegovine pristupanje Evropskoj uniji, iako postoji politički konsenzus da je članstvo BiH u EU najveći mogući prioritetⁱⁱ, brojne su otežavajuće okolnosti na strani BiH, koje nam daju osnova za konstataciju da BiH ne može sama, bez institucionalne pomoći Evropske unije niti nastaviti, niti ubrzati proces približavanja ka EU. Ono što je važno za razumjeti jeste da postoji intenzivnija podrška i pritisak od strane EU za provođenje reformi u pretpriestupnom periodu, ali je neophodno nastaviti sa provođenjem reformi i nakon ulaska u EU u uslovima smanjenog vanjskog pritiska Unije, o čemu bi BiH morala već sada voditi računa.

Jedna od neophodnih mjera koja nedostaje jeste osiguranje koordinacije procesa evropskih integracija na relaciji Zajednička komisija za evropske integracije Parlamentarne skupštine BiH, Ministarstva pravde BiH, Direkcije za evropske integracije BiH i Ureda za zakonodavstvo u ovom procesu. Među ključnim akterima budućih procesa prepoznajemo Institucije EU, Specijalnog predstavnika EU za BiH, Parlamentarnu skupštinu BiH, druge državne institucije i političke stranke.

Kao što je poznato, glavni vanjsko-politički cilj oko kojeg su se složili politički predstavnici u BiH su integracioni procesi prema Evropskoj uniji. Vjerovalo se da će Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju kao ugovorni odnos između Bosne i Hercegovine i Evropske unije ojačati kapacitet djelovanja BiH kao organizovane, funkcionalne države. Predmetni Sporazum je ratificiran još u 2011. godini, ali je stupio na snagu tek 01. juna 2015. godine. Konkretno, Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane i BiH, s druge strane potpisana je 16. juna 2008. godine, u Luksemburgu. Potpisivanju Sporazuma prethodilo je njegovo parafiranje 4. decembra 2007. godine u Sarajevu, te pregovori o Sporazumu koji su vođeni od novembra 2005. do decembra 2006. godine. Predviđeno je da SSP stupi na snagu nakon potvrđivanja odnosno ratifikovanja u Pralamentarnoj skupštini BiH, Evropskom parlamentu i u državama članicama EU. Bosna i Hercegovina završila je ratifikaciju SSP-a u novembru 2008. godine nakon što su saglasnost dala oba doma Parlamentarne skupštine BiH (Predstavnički dom 22. oktobra 2008. godine i Dom naroda 27. oktobra 2008. godine) i nakon što je Predsjedništvo BiH 6. novembra 2008. godine donijelo Odluku o ratifikaciji SSP-a. U skladu sa predviđenim procedurama u EU, Evropski parlament podržao je sklapanje SSP-a na plenarnom zasjedanju u Strasbourg-u, održanom od 20. do 23. oktobra 2008. godine, te pozvao države članice da ga ratificiraju. Od 27 država članica EU, SSP je prva ratificirala Estonija 11. septembra 2008. godine, a posljednja je ratifikaciju završila Francuska 10. februara 2011. godine. Za završetak postupka ratifikacije SSP-a preostala je odluka Vijeća EU i njegova objava u Službenom glasniku EU. Do završetka postupka potvrđivanja ili ratifikovanja SSP-a na snazi je bio Privremeni sporazum (*Interim Agreement*) na osnovu kojeg su se od 01. jula 2008. godine primjenjivale odredbe SSP-a koje se odnose na trgovinu s EU i određene aspekte unutrašnjeg tržista EU. Sporazum sa pravnog aspekta predstavlja treću generaciju Sporazuma o pridruživanju EU koji su ponuđeni isključivo državama obuhvaćenim Postupkom stabilizacije i pridruživanja i koji ovim državama omogućava uspostavljanje bliskog i trajnog odnosa sa EU, te izgledno članstvo u EU. Konačno, Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju stupio je na snagu 01. juna 2015. godine čime su značajno povećane obaveze institucija vlasti u BiH, jer je obim reformi proširen sa trgovinskih pitanja na propise Evropske unije u cjelini.

Prethodno je u vezi sa aktom podnošenja zahtjeva za sticanje statusa kandidata za članstvo u EU. Neispunjavanje ključnih političkih kriterija drži Bosnu i Hercegovinu već četrnaest godinu u statusu potencijalnog kandidata za članstvo u EUⁱⁱⁱ. Složenost pravnog sistema u Bosni i Hercegovini dolazi još više do izražaja zbog slabog kapaciteta funkcionisanja institucija koje bi trebale koordinirati oko pitanja u vezi sa usklađivanjem zakonodavstva i primjeni zakonskih rješenja. Prilično slaba koordinacija između

ⁱ Proces približavanja odvija se u dvije faze: prva, do sticanja statusa kandidata, s usklađivanjem legislative BiH s minimalnim setom propisa iz *acquis-a* i druga, status kandidata i prijem, s definiranim rokovima za potpuno preuzimanje *acquis-a* u legislativu BiH.

ⁱⁱ Zaključci Predstavničkog doma i Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH, broj: 01-02-661/03 od 23.04.2003.

ⁱⁱⁱ Izvještaj o napretku Bosne i Hercegovine u 2014., Strategija proširenja i glavni izazovi 2014-2015., COM (2014) 700, Brisel 2014. SWD (2014) 305 final

različitih nadležnih institucija uzrokuje izostanak razmjene podataka i analize, strateškog planiranja u izvršenju zadatka na različitim nivoima. U tom smislu, analizom slabosti političkog i pravnog ambijenta (slaba vladavina prava, neujednačavanje prava) dolazi se do analize ekonomskog ambijenta i poslovnog okruženja u kojem još uvijek imamo povećanje javnog sektora u odnosu na privatni sektor.

2. Ključni izazovi pred parlamentima u predpristupnoj fazi

Strategija integrisanja BiH u Evropsku uniju^{iv} ne odražava sve potrebe i ciljeve koji se postavljaju pred BiH u procesu evropskih integracija iako bi kao dokument trebalo da pokriva period do samog pristupanja u Uniju. U skladu sa članom 70. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, Bosna i Hercegovina treba, u dogovoru sa Evropskom komisijom pripremiti program sprovođenja SSP-a kako bi se pratilo usklađivanje zakonodavstva sa zakonodavstvom Unije i njegovo provođenje.

Usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa odredbama *acquis-a* je najsloženija i najzahtjevnija faza procesa pridruživanja jedne države Evropskoj uniji. Pozicija Bosne i Hercegovine sa aspekta usklađivanja zakonodavstva u okviru procesa evropskih integracija zahtjeva zajedničko, koherentno institucionalno djelovanje svih organa vlasti uz posebno naglašenu ulogu parlamenta. U okviru procesa stabilizacije i pridruživanja Bosna i Hercegovina je preuzeila obavezu usklađivanja zakonodavstva, što podrazumijeva mnogo veću ulogu i značaj parlamenta kao najviših zakonodavnih tijela i to u vidu: političkog nadzora nad radom izvršne vlasti, političke kontrole procesa pridruživanja i ulogu aktivnih stvaraoca novih pravnih propisa^v. Konkretno, Bosna i Hercegovina odredila se naspram pristupanja u Evropsku uniju na način da je taj vanjskopolitički cilj postavila za prioritet čime je dodijelila parlamentima važnu ulogu u praćenju integracionog procesa.

Izuzetno je važno dobro iskoristiti predpristupnu fazu evropskih integracija za jačanje uloge i kapaciteta zakonodavne vlasti i osposobljavanje iste za donošenje odluka i kasnije zastupanje nacionalnih interesa u okviru institucija Evropske unije.

Izvršna vlast sa Vijećem ministara BiH na čelu, ključni je akter u predpristupnom periodu, međutim, uloga prije svega Parlamentarne skupštine BiH u okviru koje se realizira institut parlamentarne demokratije nikako se ne može umanjiti u ovom procesu. Pomenuti demokratski angažman parlamenta odvija se unutar procesa usklađivanja zakonodavstva, radom posebnih parlamentarnih odbora za poslove evropskih integracija, zatim zajedničkih parlamentarnih odbora sa Evropskim parlamentom u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i u kasnijoj fazi kroz parlamentarni nadzor nad procesom pregovora za članstvo ukoliko i kada do istog dođe^{vi}.

3. Planiranje usklađivanja zakonodavstva

Na nivou Parlamentarne skupštine BiH usvojeni su novi poslovniči o radu u cilju povećanja efikasnosti i poboljšanja zakonodavnih postupaka. Putem istih uveden je mehanizam za brzo usvajanje zakona vezanih za evropske integracije. Generalno, aktivnosti parlamenta u predpristupnoj fazi trebale bi da se fokusiraju oko sljedećih pitanja i to:

- usklađivanje novousvojenih zakona i preuzimanje *acquis-a* u skladu sa odgovarajućim planskim dokumentima usklađivanja zakonodavstva
- jasna podjela poslova i zadatka između parlamentarnih tijela i javnost rada
- izrada i usvajanje planova usklađivanja zakonodavstva, a zatim i praćenje uz nadzor integracionih procesa

^{iv} Vijeće ministara BiH na sjednici održanoj dana 27.04.2006. godine usvojilo je Strategiju integrisanja BiH u Evropsku uniju.

^v Direktno mislimo na Parlamentarnu skupštinu BiH, ali i indirektno na Parlament Federacije BiH, na Narodnu skupštinu RS-a, kao i na Skupštinu Brčko Distrikta BiH.

^{vi} Podsjećamo na glavne faze procesa stabilizacije i pridruživanja: Studija izvodljivosti, Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju sa Privremenim sporazumom, Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju koji je stupio na snagu (trenutna faza BiH) sa očekujućim formiranjem Zajedničkog parlamentarnog odbora, Vijeća, Odbora, Pododbora (7), Upitnik Evropske komisije, Mišljenje Evropske komisije, Status kandidata kao prvi dugi očekivani cilj, otvaranje Pristupnih pregovora sa pregledom zakonodavstva u okviru 35 poglavљa, Ugovor o pristupanju i Članstvo u Evropskoj uniji kao krajnji cilj.

- poslovi usklađivanja trebaju biti uključeni u redovne zakonodavne aktivnosti
- podrška parlamenta, konsultacije sa parlamentom i uvažavanje stavova na relaciji vlada i parlament
- međuparlamentarna saradnja i dobra informiranost parlamenta (poslanička pitanja, političke debate, rasprave na parlamentarnom nivou, stručni rad na nivou stalnih komisija, godišnje plenarne sesije na temu procesa evropskih integracija i prezentacija realizovanog, prisustvo vladinih predstavnika na parlamentarnim zasjedanjima koja tretiraju pitanja evropskih integracija).

Zakonodavni rad Parlamentarne skupštine BiH i njениh stručnih odbora nije dovoljno efikasan^{vii}. Zakonodavstvo je često usvajano po hitnom postupku, što je ograničavalo konsultacije i amandmane poslanika u parlamentu, te dovodilo do pokretanja prijedloga za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa i u konačnici do neusvajanja zakona. Također, nedostatak konsenzusa i rekonstrukcije Vijeća ministara BiH negativno su uticale na saradnju između Vijeća ministara BiH i Parlamentarne skupštine BiH. Nedovoljna institucionalna saradnja između Parlamentarne skupštine, parlamenata entiteta i Skupštine Brčko Distrikta ima za rezultat nedostatak planiranih zakonodavnih aktivnosti na nivou BiH i izostanak većeg napretka na usvajanju zakonodavstva u oblasti evropskih integracija. Saradnja koja postoji na nivou službenika i odbora nije dovoljna ukoliko parlamentarni odbori i komisije za evropske integracije na državnom i entitetskom nivou ne pružaju jasnú radnu podršku i smjernice za rad. Kvalitetne savjetodavne službe mogu biti presudne za rad parlamentarnih odbora i saradnju sa vladom u procjeni nivoa usklađenosti prijedloga zakona sa *acquis*-em.

Na nivou Vijeća ministara BiH usvajanje propisa iz oblasti evropskih integracija nije u skladu sa očekivanim uslijed nepostojanja dogovora o mehanizmu koordinacije u vezi sa pitanjima evropskih integracija^{viii}. Izrada mehanizma koordinacije izostaje zbog insistiranja da entiteti i kantoni/županije imaju maksimalne ovlasti u komunikaciji sa Evropskom unijom što zahtjeva široko tumačenje mehanizma odlučivanja. Realno, postavlja se pitanje koliko bi ovakvo široko tumačenje opteretilo ukupan proces odlučivanja i učinilo ga nefunkcionalnim.

4. Provođenje mehanizma saradnje između stručnih službi parlamenta i vlade

Nacionalni plan za usvajanje *acquis*-a obaveza je svih zemalja kandidata za članstvo u EU i kao takav već postoji u svim zemljama Zapadnog Balkana osim u Bosni i Hercegovini. Nacionalni plan za usvajanje *acquis*-a bi trebao da sadržava razvojne i strateške ciljeve, politike, reforme i mјere potrebne za ostvarenje postavljenih ciljeva na planu preuzimanja zakonodavstva Unije. S tim u vezi, Direkcija za evropske integracije bi trebala da ima jasnu ulogu u upravljanju procesima evropskih integracija i preuzimanju *acquis*-a na različitim nivoima vlasti. Međutim, njezina uloga je oslabljena uslijed neslaganja u Vijeću ministara BiH u vezi sa mehanizmom koordinacije. Kao potvrdu navedenog imamo oslabljenu koordinacijsku ulogu Direkcije, neodržavanje radnih sjednica pododbora u okviru Privremeneog sporazuma i značajan zastoj u izradi Nacionalnog plana za usvajanje *acquis*-a. Bosna i Hercegovina kao potencijalni kandidat priprema programe integrisanja^{ix}. Riječ je o planovima aktivnosti za postizanje ciljeva i o instrumentima Unije kojima se isti proces usmjerava. Nakon dobijanja statusa kandidata, program integrisanja prerasta u program za usvajanje *acquis*-a, stoga strukture oba dokumenta treba itekako da prate jedna drugu. Direkcija za evropske integracije uključena je u konsultacije sa nadležnim institucijama u vezi sa uspostavljanjem djelotvornih mehanizama koordinacije procesa evropskih integracija u BiH (popunjavanje i upotreba baze podataka, izvještavanje o realizaciji, podjela pravnih akata Unije u 33 poglavљa, početni prijedlog nadležnih institucija za preuzimanje svakog pojedinačnog pravnog akta Unije), čime je obavila stručno-logističke pripreme, ali i iscrpila mogućnosti samostalnog djelovanja u kontekstu izrade planskih dokumenata.

^{vii} Usvojena su četiri nova zakona i 21 izmjena i dopuna uključujući i one potrebne za usklađivanje sa *acquis*-em. Više u: Izvještaj o napretku Bosne i Hercegovine u 2014. Strategija proširenja i glavni izazovi 2014-2015. COM 2014. 700 final

^{viii} Sporna je raspodjela nadležnosti između različitih nivoa vlasti i rad u okviru pododbora unutar Privremenog sporazuma. Na nivou Vijeća ministara BiH izostaje dogovor u vezi sa pripremom strategija za privredne sektore i buduće korištenje sredstva iz predpristupnih fondova pomoći za period 2014-2020.

^{ix} Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju sa Privremenim sporazumom, Evropsko partnerstvo, Izvještaji o napretku, Instrumenti predpristupne pomoći i dr.

Međutim, koordinacija aktivnosti i razmjena informacija između Direkcije za evropske integracije i nadležnih institucija entiteta kao i Brčko Distrikta mora biti promijenjena na bolje. Kada je riječ o ocjenjivanju usklađenosti, Republika Srpska posebno razvija svoje zakonodavstvo^x, dok Federacija BiH i Brčko Distrikt BiH primjenjuju državno zakonodavstvo o ocjenjivanju usklađenosti BiH. Slaba je funkcionalnost i efikasnost Ureda za evropske integracije Vlade Federacije BiH u smislu sistemske koordinacije na usklađivanju zakonodavstva. Na sličnoj osnovi djeluje i Kancelarija za evropske integracije u Brčko Distriktu. Postignuta iskustva drugih zemalja potvrđila su potrebu redovnog praćenja provedbe programa integrisanja i planova za usklađivanje zakonodavstva od strane parlamenta^{xi}. Ključno je provođenje mehanizma saradnje između stručnih službi vlade i parlamenta koje će osigurati praćenje aktivnosti vlade u oblasti evropskih integracija i osigurati redovnu koordinaciju rada na nivou stalnih komisija. Kao institucija vlasti koja osigurava demokratski legitimitet i političku kontrolu parlament snosi odgovornost za aktivnosti usklađivanja zakonodavstva na način da osigurava djelotvornost pravila i prakse za usklađivanje zakonodavstva, da provodi čvrst politički nadzor nad procesom usklađivanja, da informira javnost o postignutom u procesima integracije, te da sarađuje sa vladom i koordinira tu saradnju. Načelo demokratske saradnje na relaciji parlament i vlada podrazumijeva odgovornost vlade pred parlamentom i obavezu informiranja parlamenta o integracionim elementima (usklađivanje zakonodavstva, pregovori sa evropskim institucijama, razvoj ekonomskih odnosa) čime izvršna vlast dobija parlamentarnu podršku.

5. Nadzor procesa integracija

Razvoj demokratije i uspostava uloge zakonodavstva dovela je do osnaženja zakonodavne vlasti kao izraza suvereniteta i posebno do djelovanja kao kontrolne i nadzorne snage izvršne vlasti. Jačanje parlamentarizma i uloge zakonodavca u vezi je sa zahtjevima društva i to: odgovorni rad parlamentaraca, zastupanje interesa građana, nadzor vlada i raspravljanje u parlamentu o odlukama vlade. Poslovi nadzora vlade su intenzivniji i efikasniji danas nego što su to bili u prošlosti. Saradnja na relaciji parlament i vlada podrazumijeva razmjenu informacija i konsultacije, planiranje i programiranje pravila, pripremu rokova, izbjegavanje postupanja po tzv. „hitnom postupku“, jasnu podjelu poslova u okviru redovnih zakonodavnih aktivnosti čime i jedan i drugi nosilac vlasti stiču veći legitimitet. Unutar obje institucije, konkretno parlamenta glavno nadležno tijelo koordinira i pokreće pomoćna tijela (komisije, odbori) nadležna za evropske integracije. Dio horizontalnog zakonodavstva čine i sektorski odbori za zakonodavne poslove u odgovarajućim oblastima, koji analiziraju izvještaje o napretku pregovora i stanju odnosa sa Evropskom unijom. Takav nadzor nad radom izvršne vlasti u procesu donošenja odluka u vezi sa EU je zadat parlementa kako u fazi predpristupa, tako i nakon pristupanja što osigurava uravnoteženost odnosa između parlementa i vlade i daje veći demokratski legitimitet procesima koji su u toku.

Na nivou Parlamentarne skupštine BiH zadatke usklađivanja zakonodavstva kontinuirano treba da obavlja Zajednička komisija za evropske integracije usko surađujući sa stalnim komisijama na provođenju planiranih zadataka kako bi se osiguralo da resorna ministarstva ili sektorski odbori obavljaju poslove za koje su zaduženi. Zajednička komisija za evropske integracije je promotor ključnih aspekata evropskih integracija u Parlamentarnoj skupštini BiH, dok su stalne komisije radna tijela koja usklađuju zakonodavstvo u odgovarajućim konkretnim oblastima, surađujući sa resornim ministarstvima, sa Direkcijom za evropske integracije i drugim organima nadležnim za pitanja evropskih integracija.

Zajednička komisija za evropske integracije^{xii} raspravlja o općim pitanjima, prati izvršavanje prava i obaveza BiH po osnovu međunarodnih ugovora, koordinira rad komisija Parlamentarne skupštine BiH u vezi sa evropskim integracijama, dostavlja mišljenja i preporuke tim komisijama, analizira posljedice integracijske strategije za BiH te razmatra izvještaje o Procesu stabilizacije i pridruživanja EU. Također,

^x Rezultati monitoringa rada Vlade i Narodne skupštine RS-a za period januar – septembar 2015. od strane Centra civilnih inicijativa ukazuju na negativnu međuslovljenost Vlade i Narodne skupštine RS-a obostrano. www.cci.ba/monitoring

^{xi} Primjer za navedeno možemo naći najbliže u Republici Sloveniji gdje su odnosi na relaciji Vlada i Parlament neposredno prije prijema u EU bili uređeni Zakonom o odnosima između Parlamenta i Vlade u vezi sa pitanjima EU, odnosno Aktom o saradnji između Parlamenta i Vlade u vezi sa poslovima EU neposredno nakon dobijanja statusa punopravne članice Evropske unije, kao potvrda da poslove koordinacije treba nastaviti graditi i u okviru članstva u EU.

^{xii} Zajednička komisija za evropske integracije održala je svoju prvu, konstituirajuću sjednicu 08.04.2015.

Dalje su se sjednice održavale u pravilu jednom mjesечно prema sljedećoj dinamici: 12.05.2015, 08.06.2015, 10.07.2015, 28.07.2015, 26.08.2015, 29.09.2015 i 27.10.2015.

važna i obimna nadležnost Zajedničke komisije za evropske integracije je i praćenje realizacije strategije pridruživanja u okviru nadležnosti Parlamentarne skupštine BiH, nadzor usklađivanja zakona BiH sa *acquis-em*, saradnja sa Direkcijom za evropske integracije BiH, institucijama EU, nadzor korištenja dodijeljenih sredstava EU, te koordinacija sa predstvincima civilnog društva, NVO sektora, akademskom zajednicom i stručnjacima u određenim oblastima.

Parlament Federacije BiH, Narodna skupština RS-a i Skupština Brčko Distrikta BiH sa svojim parlamentarnim radnim tijelima i stalnim odborima nadležnim za pitanja evropskih integracija treba da djeluju po uzoru na Zajedničku komisiju Parlamentarne skupštine BiH provodeći plan usklađivanja zakonodavstva. Zadatak je nadležnih stalnih komisija da obavljaju zakonodavne poslove u vezi sa usklađivanjem. Kontrolu usklađenosti sa *acquis-em* treba da osigura stalna komisija koja je i zadužena za nacrt određenog pravnog akta. Svi oni koji učestvuju u zakonodavnom postupku treba da budu upoznati sa pravnim činjenicama koje se odnose na usklađenost nacrta ili prijedloga zakona sa *acquis-em* ili sa činjenicama u vezi sa neusklađenošću zakona. Stručno osoblje u Vijeću ministara BiH i u Parlamentarnoj skupštini BiH zajednički bi trebali da vrše provjeru usklađenosti nacrta zakona, s obzirom na ograničene mogućnosti Parlamentarne skupštine BiH u obavljanju ovih zadataka. Na ovaj način bi se osiguralo da propisi koje usvaja Parlamentarna skupština BiH budu u skladu sa *acquis-em*. Nadležni sektorski odbori u situacijama preliminarne provjere usklađenosti bi se konsultirali sa Direkcijom za evropske integracije BiH, sa institucijama koja se bave pitanjima evropskih integracija na nižim nivoima vlasti i sa resornim ministarstvima. Saradnja između parlamenta i vlade na državnom nivou, a u vezi sa pitanjima usklađivanja zakonodavstva podrazumijeva bi prisustvo predstavnika gore pomenutih institucija na sastancima sektorskih odbora prilikom razmatranja zakonodavnih akata koji se odnose na usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije.

Načelo koordinacije i saradnje mora se provoditi na relaciji stručnih službi Parlamentarne skupštine BiH i Vijeća ministara BiH. To se mora obezbijediti putem razmjene informacija, putem formalnih i neformalnih saopćenja i profesionalnih kontakata. Dosadašnja praksa rada trebala bi biti promijenjena u smislu da je potrebno održavati zajedničke redovne radne sastanke između članova Zajedničke komisije za evropske integracije i nadležnih predstavnika Direkcije za evropske integracije, podnositi kratke izvještaje na relaciji Vijeće ministara i Zajednička komisija za evropske integracije. Ova koordinacija podrazumijeva i važan segment saradnje Parlamentarne skupštine BiH sa parlamentima na nivou entiteta i Brčko Distrikta, u vidu razmjene stručnih mišljenja i po potrebi održavanje zajedničkih sastanaka službenika zaduženih za pitanja evropskih integracija.

Naprijed izloženo izuzetno je važno zbog nadležnosti i odgovornosti različitih nivoa vlasti u BiH, zbog mehanizma koordinacije kao i zbog provođenja samog Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Konkretno provođenje općih i posebnih aktivnosti doveće do ispunjenja uslova za sticanje statusa kandidata.

Parlamentarci i stručne službe parlamenta uključene u otvorenu političku debatu moraju prvenstveno biti dobro informirani o procesima evropskih integracija da bi sa svoje strane informirali javnost o istim procesima. U tome pomoći i podršku trebaju dati angažirani segmenti civilnog društva (NVO sektor, socijalni partneri, akademska zajednica) putem promocija, publikacija, konferencija, biltena itd. Na takav način radna tijela i parlamentarni poslanici, kao i zainteresirana javnost stiču objektivnu sliku o aktuelnoj situaciji.

6. Savremene parlamentarne aktivnosti

Međunarodne i međuparlamentarne aktivnosti dokazuju da su suverene nacionalne države upućene na nove oblike upravljanja, na udruživanje, na postklasični, participativni suverenitet. Zakoni se više ne usvajaju samo u nacionalnim parlamentima, već i na supranacionalnom, nadržavnom nivou. Procesi saradnje i integracija traže određeni stepen parlamentarnog nadzora u smislu nadnacionalne parlamentarne

dimenzijs^{xiii}. U tom smislu, proces evropskih integracija pokazuje da nacionalni parlamenti žele veće i prodornije učešće u tom procesu. Konkretnu potvrdu istog nalazimo u Lisabonskom ugovoru, u kojem su nacionalni parlamenti priznati kao dio demokratskih snaga Unije i poduzimaju se mjere za veće učešće nacionalnih parlamentara u aktivnostima Unije. Nacionalni parlamenti mogu djelovati primjenom načela supsidijarnosti i izražavanjem svog mišljenja već od faze podnošenja prijedloga akata. Važan segment parlamentarnog djelovanja su međunarodne i međuparlamentarne aktivnosti, prije svega dijalog sa Evropskim parlamentom koji je na nivou Evropske unije posljednjih decenija doživio proširenje svojih nadležnosti, između ostalih i u saradnji sa nacionalnim parlamentima kako država članica, tako i onih u fazi pregovaranja za pristup Evropskoj uniji. Evropski parlament^{xiv} kao najrazvijeniji međunarodni parlament primjer je novog oblika parlamentarizma sa stvarnom zakonodavnom moći, jer kao suzakonodavac donosi ili direktno odobrava zakonske akte. Kao što je poznato, europarlamentarci se biraju direktno, na općim izborima i podijeljeni su u političke grupe, koje nisu ustrojene po državama, već prema političkoj pripadnosti i nezavisni su u svom radu. Delegacije Evropskog parlamenta održavaju odnose sa parlamentima zemalja izvan Evropske unije. Evropski parlament ima veze sa parlamentima u pojedinim državama putem Konferencije komiteta Zajednice i evropskih poslova – COSAC. Radi se o sistemu za praćenje procesa i učešće parlamentara država članica Unije s ciljem da se ojača uloga nacionalnih parlamentara.

Kada je riječ konkretno o Bosni i Hercegovini, stupanjem na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju konačno se očekuje da započne sa radom zajednički Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje kao forum članova Parlamentarne skupštine BiH i Evropskog parlamenta. Zajednički Parlamentarni odbor radio bi na razmjeni stavova i unaprijeđivanju međusobnih odnosa. Očekuje se postizanje većeg napretka u odnosu na aktuelno djelovanje Delegacije Evropskog parlamenta za jugoistočnu Evropu. Aktivnosti Parlamentarne skupštine BiH na promociji evropskih integracija ostvaruje se i putem dijaloga sa nacionalnim parlamentima država članica Evropske unije, što može biti važan faktor kod zauzimanja stavova vlada država članica u pogledu pozicije Bosne i Hercegovine i njenog napretka na putu pridruživanja. Uz političku podršku dostupna je i stručna tehnička pomoć za zaposlene u stručnim službama parlamenta u pogledu preuzimanja pravnih propisa Evropske unije - Instrument za tehničku pomoć i razmjenu informacija - TAIEX^{xv}. U okviru Generalnog direktorata Evropske komisije za proširenje moguće je na poseban zahtjev osigurati obuku i prenos specijalističkog znanja u vidu boravka stručnjaka u BiH, koji obezbjeđuju ekspertizu u procesu usklađivanja pravnih propisa pružanjem pomoći u izradi i provođenju pravnih propisa. Moguće je organizirati seminare i radionice, po poglavljima *acquis-a*, studijske posjete državama članicama za parlamentarce i državne službenike u cilju upoznavanja sa provođenjem *acquis-a* i institucionalnim razvojem država članica. Direktni korisnici TAIEX-a su: državni službenici u javnoj upravi, članovi parlamenta i državni službenici koji rade u parlamentu i zakonodavnim tijelima, profesionalna i privredna udruženja, sindikalne organizacije, udruženja poslodavaca, pravosuđe i prevodioci zakonodavstva.

Sa druge strane, putem Twinning projekta ojačana je uloga i kapacitet parlamentarnih institucija u BiH^{xvi} i unaprijeđenje usklađivanja zakonodavstva, jačanje nadzora i saradnje parlamentara u procesu pristupanja Bosne i Hercegovine Uniji i primjena SSP-a. Istaknuta je uspostava Sektora za EU u Parlamentarnoj skupštini BiH koji bi bio potpuno angažiran na evropskim poslovima.

U aktuelnoj fazi integracionih procesa u Bosni i Hercegovini angažman parlamentara mora biti veći, na način da se postigne djelotvorniji rad Zajedničke komisije za evropske integracije, jači angažman stalnih

^{xiii} Države se danas u cilju rješavanja brojnih izazova udružuju: Vijeće Evrope, Organizacija sjeveroatlanskog pakta, Organizacija za evropsku saradnju i sigurnost, Evropska unija i druge čime potvrđuju da nisu jedini ekonomsko-politički okvir koji garantira napredak i koheziju u društvu.

^{xiv} Opširnije na: <http://www.euro-parl.europa.eu/parliament/public.do?language=en>

^{xv} Instrument za pripremu kadrova za preuzimanje zakonodavstva EU u pravni sistem Bosne i Hercegovine. Glavni koordinator svih aktivnosti TAIEX-a za BiH je Direkcija za evropske integracije.

^{xvi} U sklopu aktuelnog twinning projekta održana je konferencija na kojoj je donesena zajednička izjava i zaključci predstavnika parlamentarnih institucija: Parlamentarna skupština BiH (Zajednička komisija za evropske integracije), Parlament Federacije BiH (Komisija za evropske integracije Predstavničkog doma), Narodna skupština RS-a (Odbor za evropske integracije i regionalnu saradnju, te Skupština Brčko Distrikta (Komisija za evropske integracije). Izjava je obuhvatila aktivnosti parlamentara, doprinos twinning projekta, mjere provođenja rezultata i preporka prve godine provođenja projekta i planove rada do februara 2016.

odbora, veći pristup Direkcije za evropske integracije, da se obezbijedi redovno izvještavanje od strane Vijeća ministara BiH prema Zajedničkoj komisiji za evropske integracije Parlamentarne skupštine BiH. Dalje, u ovoj fazi evropskih integracija izazovi za parlamente u BiH odnose se na: parlamentarnu kontrolu nad procesima usklađivanja zakonodavstva i na raspodjelu nadležnosti između parlamentarnih tijela (Zajednička komisija i stalni odbori), na osiguranje redovne razmjene informacija između Parlamentarne skupštine BiH i parlamenata u entitetima i Distriktu Brčko, na stručne službe u parlamentima koje trebaju da pripremaju aktuelne teme u vezi sa pitanjima unutar EU i da iste plasiraju parlamentarcima. Posebno je važno uspostaviti koherentan sistem usklađivanja zakonodavstva, naročito u segmentu provjere usklađenosti izmjena i dopuna zakona tokom parlamentarne procedure, kao i ojačati sistem dostavljanja informacija od strane parlamenata BiH prema nacionalnim parlamentima država članica i ambasadama BiH u državama članicama o postignutom u oblasti evropskih integracija. Postoji nekoliko važnih pristupa kada je o Bosni i Hercegovini riječ i pri tome mislimo na složenu ustavnu strukturu BiH, ulogu parlamenata u pitanju zastupljenosti države u Vijeću Evropske unije od dana pristupanja iste, o čemu vrijedi razmišljati već sada kako bi se na vrijeme došlo do rješenja za osiguranje zastupljenosti interesa na prihvatljiv način.

7. Modeli parlamentarnih aktivnosti nakon pridruživanja

Punopravnim članstvom u Evropskoj uniji učešće parlamenata država članica mijenja se u smislu da nacionalni parlamenti gube dio svojih zakonodavnih ovlaštenja i suverenih prava u procesu donošenju odluka^{xvii}. Članstvo u EU za nacionalni parlament donosi izvjesne promjene s obzirom da vlada države članice učestvuje u procesima donošenja odluka u okviru kojih se razmatraju i usvajaju zakonodavni prijedlozi Evropske komisije. U fazama prije pristupanja parlament je imao kao glavni zadatak približavanje domaćeg zakonodavstva evropskim pravnim propisima. Nakon pristupanja, pored usklađivanja zakonodavstva nameće se još jedan izuzetno važan zadatak parlamenta u vidu praćenja aktivnosti vlade na usvajanju evropskih odluka u Vijeću EU i Evropskom Vijeću. Parlament bi trebao da bude sposobljen u ovoj fazi za nadzor aktivnosti vlade u oblasti evropskih poslova i za izradu mišljenja o nacrtima evropskih zakona. Navedeno znači da parlament treba da zauzme jasan stav u pogledu uspostave „modela kontrole“ aktivnosti vlade u procesu donošenja odluka na nivou EU. Samo na taj način parlament će sačuvati svoj uticaj na zakonodavstvo koje se usvaja na nivou EU i koje obavezuje državu članicu i ostati institucionalni akter u zaštiti nacionalnih interesa u procesu pridruživanja. Kako je saradnja na relaciji parlament i vlada bila ključna u predpristupnoj fazi tako je i osiguranje ravnoteže između ovlaštenja vlade i parlamenta ključno u fazi pridruživanja. U tom smislu parlamenti mogu davati obavezujuće instrukcije svojim vladama, mogu isticati mišljenja o unijskim zakonodavnim prijedlozima koja, međutim, ne obavezuju vladu u postupku donošenja odluke ili može postojati tzv. „sistem parlamentarne žadrške“ kada vlada odlaže donošenje odluke u Vijeću EU dok nacionalni parlament ne dà svoje mišljenje. Vrijedi konstatirati da Evropska unija ne reguliše postupak saradnje na relaciji parlament i vlade država članica, već postoje različiti modeli u državama članicama u vezi sa stepenom obavezujuće kontrole parlamenta nad aktivnostima vlade. Razlikuje se stroga parlamentarna kontrola kada vlada djeluje na osnovu mandata koji joj je odredio parlament i ne može odstupati od istog, odnosno mora djelovati u okviru mandata kojeg ima trenutno. Sistem koji preovladava u većini država članica je utvrđivanje stava za vladu od strane parlamenta. Ukoliko vlada djeluje drugačije od onoga u stavu parlamenta mora da iznese razloge svog odstupanja^{xviii}.

Isto vrijedi i za Bosnu i Hercegovinu ukoliko i kada postane država članica Evropske unije, parlamenti će učestrovati u aktivnostima EU u smislu pripreme^{xix} i preuzimanja evropskog zakonodavstva, političkog nadzora nad aktivnostima vlade u Vijeću Evropske unije i uspostavljanju saradnje sa drugim parlamentima u Evropskoj uniji. Predpristupna faza podrazumijeva usklađivanje zakonodavstva sa *acquis-*

^{xvii} Razlog za navedeno leži u činjenici da se u nekoliko zakonodavnih područja ovlaštenje za donošenje odluka prenosi na Institucije EU i to na Vijeće Evropske unije i Evropski parlament, kao dva zakonodavna tijela EU u kojima nisu direktno zastupljeni nacionalni parlamenti.

^{xviii} Ugovor iz Lisabona, u vezi postupka kontrole dopušta da se zatraži revizija zakonodavnog postupka na nivou EU, kada potreban broj parlamenata upozori na kršenje načela supsidijarnosti.

^{xix} Parlamenti učestvuju u pripremi nacrta primarnog zakonodavstva (izmjena i dopuna Osnivačkih ugovora i Ugovora o pristupanju) i nacrta sekundarnog zakonodavstva, akti institucija EU. Nacionalni parlament usvaja zakone i vodi računa o prenosu obaveza koje proizlaze iz osnivačkih ugovora ili sekundarnog zakonodavstva, naročito iz direktiva, u interni pravni perekad. Donošenje podzakonskih akata je zadatak vlade, što potvrđuje i znatnu ulogu vlade u procesu preuzimanja pravnih propisa.

em, dok faza nakon pristupanja podrazumijeva preuzimanje novih evropskih propisa, koji postaju dio internog zakonodavstva. Parlamentarne aktivnosti permanentno su u vezi sa preuzimanjem unijских pravnih propisa, to nije samo inicijativa, to je obaveza svake države članice koja je vezana rokovima za primjenu odgovarajućih direktiva u vlastiti pravni poredak. O tome svjedoče načela evropskog prava^{xx} i sudska praksa Evropskog suda pravde koji je odigrao *prometnjsku* ulogu tokom izgradnje pravnog poretka Zajednice, danas Evropske unije. Nacionalni parlamenti država članica Unije uzimaju učešća u bilateralnim odnosima sa partnerima unutar EU, a u multilateralnim odnosima rukovode se interesima koji su prvenstveno vezani za Evropsku uniju. Evropski parlament i nacionalni parlamenti država članica imaju snažnu ulogu u Uniji, a njihova međusobna saradnja je u sve većoj mjeri strukturisana^{xxi}. Nacionalni parlamenti država članica moraju zastupati svoje nacionalne interese u Evropskom parlamentu, u bilateralnim odnosima sa Evropskim parlamentom, kao i u multilateralnim odnosima. Članovi Evropskog parlamenta biraju se direktno i ne mogu imati mandat u nacionalnom parlamentu. Evropski parlament pruža informacije nacionalnim parlamentima o svom radu i na bazi reciprociteta usvaja mјere za jačanje saradnje sa nacionalnim parlamentima država članica. Nedvojbeno je da Bosna i Hercegovina treba daljnju podršku Evropske unije na jačanju parlamentarnih ovlaštenja po pitanju saradnje na relaciji parlament i vlada u oblasti evropskih poslova. Potrebno je nadalje unaprijediti mehanizme usklađivanja zakonodavstva u parlamentima, te pojačati kontrolu aktivnosti vlade kao nosioca izvršne vlasti u oblasti evropskih poslova, kako u predpristupnoj fazi, tako i nakon iste. Neophodno je reorganizovanje rada parlamenta u aktuelnoj predpristupnoj fazi, unutar jasno ustavljenog pravnog okvira sa organizacionom strukturu i funkcionisanjem parlamenta u oblasti evropskih poslova.

8. Zaključak

Evropska komisija u ime Evropske unije koristi sve raspoložive instrumente da ojača vladavinu prava i podjelu vlasti, kao važna načela koja oblikuju modernu državu, na način da zajednička tijela prate integracione procese u skladu sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju. Stanje se prati i putem izveštaja o napretku, putem finansijske pomoći, institucionalne usklađenosti, TAIEX, twinning projekat, revizije i slično. Zastoj u procesu usklađivanja zakonodavstva sa *acquis*-em i veći napredak Parlamentarne skupštine BiH u usvajanju pravnih propisa mora se postići zajedničkom voljom za reformama i napretkom u postizanju evropskih standarda. Brojne su oblasti (sloboda kretanja lica, radne snage, pružanja usluga, kretanja roba, zaštite potrošača, zapošljavanja, obrazovanja i druge) u okviru kojih nepostojanje strategija na državnom nivou sprječava bilo kakav daljnji napredak. Oblast unutarnjeg tržista, konkretno usvojeni Zakon o javnim nabavkama pozitivan je primjer napretka koji ima za rezultat mogućnost usklađivanja sa evropskim direktivama. Uslov svih uslova je postojanje ozbiljne političke podrške za EU agendu, uspostava funkcionalnog mehanizma koordinacije oko evropskih pitanja, dogovori umjesto sporova o nadležnostima između države i entiteta. Na takav način bi se postigao unutarnji konsenzus oko nadležnosti i došlo do značajnijeg napretka na planu usklađivanja kako sa zakonodavstvom, tako i sa evropskim standardima. Samo takvi procesi doveli bi do ozbiljnog, kontinuiranog ispunjenja obaveza Bosne i Hercegovine prema Evropskoj uniji.

Aktuelni stav Evropske komisije konstatira da mehanizam koordinacije nije unaprijeđen, jer još uvijek izostaje stav politike i struke o aktivnostima u procesu pristupanja posebno kada u kratkim rokovima treba koordinirati rad institucija i stavove svih nivoa vlasti. Usvajanje mehanizma koordinacije u vezi je sa odobrenjem i korištenjem sredstava iz predpristupnih fondova: IPA, IPARD i dr. te u vezi sa prihvatanjem zahtjeva i dobijanjem statusa kandidata za članstvo u EU. Na taj način bi bili jasni poslovi i zadaci kod usvajanja i provođenja zakonodavstva Unije. Postojanje jasne političke podrške, opredjeljenosti i volje uz usklađeno djelovanje izvršne i zakonodavne vlasti učinilo bi Bosnu i Hercegovinu kredibilnim partnerom Evropske unije. Svojevremeno je Evropska unija putem projekta ekonomski, a zatim i političke integracije preuzeila obavezu očuvanja evropskog naslijeda opredjeljujući se za demokratiju kao vladavinu

^{xx} Načela evropskog prava: načelo ograničenih ovlasti Zajednice, načelo supsidijarnosti, načelo proporcionalnosti, načelo lojalnosti, načelo zabrane diskriminacije, načelo samostalnosti prava Zajednice, načelo jedinstvenog važenja i primjene prava Zajednice, načelo neposredne primjene i neposrednog dejstva prava Zajednice, načelo odgovornosti država članica za štetu i dr.

^{xxi} Uloga nacionalnih parlamenta u predpristupnom periodu, Smjernice za parlamente u BiH, Vijeće ministara BiH, Direkcija za evropske integracije, Sarajevo 2011. str. 40.

većine. Bosna i Hercegovina uz premisu kompromisa i podršku Evropske unije trebala bi da gradi svoju političku stabilnost, regionalnu saradnju, poštivanje ljudskih prava, ekonomsku sigurnost i ambijent za reformske procese, da osigurava nezavisno pravosuđe, bolji javni sektor usluga za svoje građane, te kulturni razvoj.

9. Literatura

Ibrahimagić, Omer, Državno-pravni i politički razvitak Bosne i Hercegovine, Sarajevo 2009.

Lluis Maria de Puig, Međunarodni parlamenti, Izdanja Parlamentarne skupštine BiH, Publikacija broj 55, Sarajevo 2009.

Pejanović, Mirko, Budućnost Bosne i Hercegovine u EU, Ifimes Međunarodni institut za bliskoistočne i balkanske studije, Ljubljana, 01. mart 2012. dostupno na: <http://www.ifimes.org>

Rodin, Siniša et al. ur. Reforma Evropske unije – Lisabonski ugovor, Narodne novine, Zagreb 2009.

Uloga nacionalnih parlamenta u predpristupnom periodu, Smjernice za parlamente u BiH, Vijeće ministara BiH, Direkcija za evropske integracije, Sarajevo 2011.

Direkcija za evropske integracije BiH, Osnovni prikaz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, Vijeće ministara BiH, Sarajevo 2008.

European Commission, 2010b, Commission Staff Working Document, Lisbon Strategy Evaluation Document. SEC (2010) 114 final. Brussels <http://www.parco.gov.ba/?id=1353>

Izvještaj o napretku Bosne i Hercegovine u 2014., Strategija proširenja i glavni izazovi 2014-2015. COM (2014) 700, Brisel, 8.10.2014. SWD (2014) 305 final

Monitoring procesa evropskih integracija Bosne i Hercegovine, Uporedni izvještaj za 2010. (Zapadni Balkan-Bosna i Hercegovina), Vanjsko politička inicijativa BH

Rezolucija Parlamentarne skupštine Vijeća Evrope broj: 1855 „Funkcionisanje demokratskih institucija u BiH“ od 25. januara 2012.

Sabljić, Samir, Mechanizmi praćenja provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i Privremenog sporazuma između BiH i EU, ZIPS, Sarajevo, br. 1190., 2010.

Sistem državne pomoći u Bosni i Hercegovini, Vanjskopolitička inicijativa BH, Fond otvoreno društvo Bosna i Hercegovina, Sarajevo, januar 2013.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica i Bosne i Hercegovine – Glavni tekst www.dei.gov.ba/bih_i_eu/ssp/?id=1172

Strategija integriranja Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju, Direkcija za Evropske integracije, <http://www.parco.gov.ba/?id=1353>

Strategija proširenja i ključni izazovi 2014-15., Evropska Komisija, COM (2014) 700 konačni, Brisel 08.10.2014. SWD (2014) 307 final

Strategija razvoja nauke u Bosni i Hercegovini 2010 - 2015., Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, novembar 2009.

Strukture upravljanja državom u BiH, Vanjsko politička inicijativa BH http://www.vpi.ba/bos/sadrzaj/dokumenti/struktura_upravljanja_drzavom_u_BiH_pdf.pdf.

Drugi izvori

<http://www.euro-parl.europa.eu/parliament/public.do?language=en>

http://ec.europa.eu/enlargement/taiex/index_en.htm

http://ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/download_en/aho_report.pdf

<http://www.cbbh.ba>

<http://www.cci.ba/monitoring>

<http://www.dei.gov.ba/dokumenti/?id=6184>

http://www.vpi.ba/bos/u_fokusu.html

www.unep.ba/tl_files/unep_ba/PDFs/Izvještaj_prelom_BOS_10-2013_elektronski.pdf

www.unicef.org/bih/ba/GAPanaliza.pdf

Author: Amela Čolić, PhD, Associate Professor
Institution: Faculty of Law, University of Bihać
E-mail: amela.colic@pravnifakultet.ba

THE PARTICIPATION OF THE STATE PARLIAMENT IN THE PROCESS OF HARMONIZATION OF LEGISLATION WITH THE ACQUIS

Abstract

The most complex and most demanding stage of the accession process of state joining the European Union is the phase of harmonization of legislation with the provisions of the acquis. Position of Bosnia and Herzegovina in the European integration process in terms of legislative alignment requires a joint and coherent action of all authorities with the special role of parliament as an expression of popular sovereignty. The entry into force of the Stabilisation and Association Agreement, the role and importance of parliaments as the highest legislative body becomes more prominent in the exercise of political control over the work of the executive body and active creation of new legislation. Pre-accession phase of European integration should be used for strengthening the role and capacity of the legislative branch and training for decision-making and representation of national interests in the EU institutions. Institute of parliamentary democracy and democratic involvement of parliament has come to the fore in the process of harmonization of legislation with the acquis, through the work of the committee on European integration, through joint parliamentary committee with the European Parliament in the framework of Stabilisation and Association Agreement. It will be presented activities of parliament in pre-accession phase with a clear division of tasks, mechanisms of cooperation of the professional services of the Council of Ministers of Bosnia and Herzegovina and the Parliamentary Assembly of Bosnia and Herzegovina in terms of information exchange and consultation, asks in the field of information and engagement of civil society. Fair view of the current situation in this way acquire a working body and the parliamentarians on the one hand, engaged the public on the other side. After this phase of the order coming tasks and issues related to international and inter-parliamentary activities. It will be subject to guidelines for the parliaments of Bosnia and Herzegovina in the current stage of European integration. The process for Bosnia and Herzegovina continues and after obtaining candidate status for membership into the EU, in accordance with the terms and conditions accessing regulated with the Treaty of Lisbon article 49. of the EU Treaty.

Key words: harmonization of legislation, political control, new legislation, parliamentary committees, mechanisms of cooperation, inter-parliamentary activities, guidelines.